

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Хмельницький фаховий коледж
Циклова комісія з фізичної культури і спорту**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
фахового коледжу Університету
„Україна”

_____ Ольга ПОЛЬОВИК

_____ 09 _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.3 Анатомія людини

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма _____ **Фізична культура і спорт** _____

(назва освітньої програми)

освітнього рівня _____ **фаховий молодший бакалавр** _____

(назва освітнього рівня)

галузь знань _____ **А Освіта** _____

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) _____ **А7 Фізична культура і спорт** _____

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж **Хмельницький фаховий коледж**

(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид навчальної дисципліни: обов`язкова

Обсяг, кредитів: 90/3

Форма підсумкового контролю: ЕКЗАМЕН

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Анатомія людини
для здобувач освіти за галуззю знань А Освіта
спеціальністю А7 Фізична культура і спорт
„28” серпня 2025 року – 36 с.

Розробники:

Шпілевська Марія Максимівна – спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з фізичної культури і спорту Хмельницького фахового коледжу, к.мед.н.

Викладачі:

Шпілевська Марія Максимівна – спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з фізичної культури і спорту Хмельницького фахового коледжу, к.мед.н.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії
з фізичної культури і спорту

(підпис) Володимир ПУЧА
(прізвище та ініціали)

„28” серпня 2025 року

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи з розробки та розвитку ОПП Фізична культура і спорт (2025 р.)

(назва освітньої програми)

„28” серпня 2025 року

Керівник робочої групи з розробки та розвитку
ОПП «Фізична культура і спорт»

Володимир ПУЧА

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20_/20_	20_/20_	20_/20_	20_/20_
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.ukraine.edu.ua/> за адресою:

<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=28376>_____

(вказати адресу)

Робочу програму перевірено

„01” вересня 2025 року

Завідувач відділу освітньої
діяльності Хмельницького фахового
коледжу Університету «Україна»

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Вид дисципліни обов'язкова	
	Спеціальність А7 Фізична культура і спорт	Цикл підготовки професійний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 6		Лекції	
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 49% для заочної форми здобуття освіти – 11%	Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр	30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		46	80
Індивідуальні завдання:			
Вид семестрового контролю: екзамен			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми навчання.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми навчання;

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування у здобувача освіти знань будови тіла людини, систем і органів, їх функцій, взаємовідносин та взаємодій у живому організмі.

Завдання дисципліни:

- узагальнення будови органів тіла людини з урахуванням біологічних закономірностей, які властиві всім живим організмам, а також вікових статевоїх та індивідуальних особливостей;
- розгляд загально бічних закономірностей будови людського організму, його зв'язки з навколишнім середовищем, тваринним світом;
- вивчення контролю за фізичним розвитком дітей;
- формування різних їхніх особливостей і рухових навичок;
- уміння обґрунтувати правила гігієни для організації раціонального харчування, тренування організму, надання першої медичної допомоги, а також дотримання здорового способу життя.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- аналізувати положення та рухи тіла людини;
- використовувати отриманні теоретичні знання для правильної організації та проведення якісного контролю та тренувального процесу;

вміти:

- правильно використовувати, застосовувати терміни та анатомічні поняття в подальшому вивченню матимуть з анатомії та в практичних діяннях та процесах фізичної реабілітації хворих;
- володіти базовою науковою анатомо – фізіологічною термінологією;
- характеризувати особливості будови органів і систем людини.

Рядок дисципліни в „Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми”

ОК. 2.3.	СК 4
	+

Рядок дисципліни в „Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми”

	ПРН 4	ПРН 15
ОК. 2.3.	+	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Анатомія систем

Тема 1. Клітина, тканина, органи, системи органів, організм.

Будова клітини. Поняття про еукаріоти та прокаріоти. Види та форма клітин. Тканини. Види тканин, поняття. Будова та види епітеліальної тканини. Будова та види сполучної тканини. Будова та види нервової тканини. Будова та види м'язової тканини. Загальні поняття про органи, системи органів, апарати, організм. Зв'язок організму з довкіллям. Типи конституції людини.

Тема 2. Анатомія серцево-судинної системи.

Загальне поняття про будову серцево-судинної системи. Серце. Будова серця, топографія. Осердя. Будова, топографія. Провідна система серця. Серцеве коло кровообігу. Судини, види судин, будова судин. Велике коло кровообігу. Мале коло кровообігу. Поняття про мікроцеркуляторне русло.

Тема 3. Анатомія сечостатевої системи.

Макро-будова нирки, топографія нирки. Будова нефрона. Сечоводи, будова та топографія. Будова та топографія сечового міхура. Анатомія чоловічих статевих органів, чоловічий сечівник. Анатомія жіночих статевих органів. Жіночий сечівник, промежина.

Тема 4. Анатомія вегетативної нервової системи.

Анатомія центрального відділу симпатичної частини вегетативної нервової системи. Анатомія периферійного відділу симпатичної частини вегетативної нервової системи (симпатичний стовбур та сплетіння). Анатомія центрального відділу парасимпатичної нервової системи. Нерви та сплетіння вегетативної нервової системи.

Тема 5. Анатомія сенсорних систем.

Будова шкіри та її похідні. Анатомія ока та його додаткових структур. Будова органу слуху. Анатомія органу нюху. Орган смаку.

Тема 6. Анатомія органів дихання.

Органи, що складають систему дихання. Будова зовнішнього носа. Анатомія порожнини носа. Носові ходи. Приносіві пазухи. Анатомія гортані. Будова трахеї і головних бронхів. Легені. Бронхіальне та альвеолярне дерево. Анатомія плеври. Поняття про корені легень. Топографія легень. Середостіння.

Тема 7. Анатомія органів травлення.

Склад системи органів травлення. Будова пристінку рота та анатомія порожнини рота. Анатомія глотки, стравоходу та його топографія. Черевна порожнина та порожнина очеревини. Будова шлунку. Будова печінки та жовчного міхура. Будова підшлункової залози. Будова тонкої кишки, відділи тонкої кишки. Будова та топографія товстої кишки. Анатомія промежини.

Змістовий модуль 2.

Анатомія мозку та кісток.

Тема 8. Анатомія головного мозку.

Складові частини головного мозку (відділи головного мозку). Оболонки головного мозку. Будова півкуль головного мозку. Анатомія проміжного мозку. Анатомія середнього мозку. Анатомія заднього мозку. Анатомія довгастого мозку. Шлуночки головного мозку. Черепно-мозкові нерви.

Тема 9. Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів.

Зовнішня будова спинного мозку. Сегменти спинного мозку. Внутрішня будова спинного мозку. Провідні шляхи спинного мозку. Оболонки спинного мозку. Спинномозкові нерви та сплетіння.

Тема 10. Кістки мозкового черепа.

Будова потиличної кістки. Тъмяна кістка. Анатомія лобової кістки. Решітчаста кістка. Будова клиноподібної кістки. Сконева кістка. її будова.

Тема 11. Кістки лицьового черепа. Череп в цілому.

Характеристика та межі черепа. Нижня носова раковина. Будова слізної кістки. Носова кістка та її будова. Піднебінна кістка. її будова. Анатомія верхньої щелепи. Будова нижньої щелепи. Під'язикова кістка. Анатомія склепіння черепа. Основа черепа. Передня, середня, задня черепні ямки.

Тема 12. Анатомія хребта.

Анатомічна характеристика хребта. Будова хребців. Особливості будови шийних хребців. Грудні хребці. їх будова. Поперекові та крижові хребці. Куприкові хребці. Види з'єднань між хребцями.

Тема 13. Скелет верхньої кінцівки.

Кістки плечового поясу. Ключиця, лопатка. Будова плечової кістки. Анатомія ліктьової кістки. Променева кістка. її будова. Будова кісток зап'ястка. Кістки п'ястка і фаланги пальців. Плечовий та ліктьовий суглоби. З'єднання кісток кисті.

Тема 14. Скелет грудної клітки. Сполучення кісток верхнього плечового поясу та грудної клітки.

Анатомічна характеристика грудної клітки. Ребра. їх будова. Будова грудини. Сполучення кісток верхнього плечового поясу та грудної клітки.

Тема 15. Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення.

Анатомічна характеристика грудної клітки. Ребра. їх будова. Будова груднини. Сполучення кісток верхнього плечового поясу та грудної клітки.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: історія фізичної культури, історія, історія спортивного і олімпійського руху.

Міжпредметні зв'язки: історія фізичної культури, історія України, всесвітня історія, фізична культура.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
л		сем	пр	лаб	інд	л			сем	пр	лаб	інд			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Вступ. Анатомія систем															
Тема 1. Клітина, тканина, органи, системи організм.	8	2	2	-	-	-	4	10	2	2	-	-	-	6	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР:огляд додаткової літератури
Тема 2. Анатомія серцево-судинної системи.	6	2	-	-	-	-	4	8	2	-	-	-	-	6	АР:письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР:підготовка та проведення презентації
Тема 3. Анатомія сечостатевої системи	6	2	2	-	-	-	4	10	2	2	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 4. Анатомія вегетативної нервової системи	4	2	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 5. Анатомія сенсорних систем	6	2	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 6. Анатомія органів дихання.	4	2	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 7. Анатомія органів травлення.	6	2	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 1	44	14	8	-	-	-	22	44	6	4	-	-	-	34	
Змістовий модуль 2. Анатомія мозку та кісток															
Тема 8. Анатомія головного мозку.	14	2	-	-	-	-	2	14	-	-	-	-	-	4	АР:опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР:огляд додаткової літератури

Тема 9. Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів.	14	2	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6	АР:письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР:підготовка та проведення презентації
Тема 10. Кістки мозкового черепа.	14	2	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6	АР:письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР:підготовка та проведення навчального заняття з використанням тренінгових технологій
Тема 11. Кістки лицьового черепа.	14	2	2	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 12. Анатомія хребта.	14	2	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 13. Скелет верхньої кінцівки.		2	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 14. Скелет грудної клітки.		2	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Тема 15. Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення.		2	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	4	АР:співбесіда СР: підготовка та проведення презентації ІР:складання кросворду за основними термінами теми
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	-	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 2	40	16	6	-	-	-	18	40	-	-	-	-	-	40	
Усього годин	84	30	14	-	-	-	40	84	6	4	-	-	-	74	
ІНДЗ	6	-	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	-	6	ІНДЗ: реферат
Усього годин	90	30	14	-	-	-	46	90	6	4	-	-	-	80	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни „Анатомія людини”

Разом: 90 год., лекції – 30 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 46 год.

Модулі	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
Назва модуля	Змістовий модуль 1. Вступ. Анатомія систем							Анатомія мозку та кісток.							
Кількість балів за модуль	22 бали							22 бали							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	<i>Клітина, тканина, органи, системи органів, організм</i>	<i>Анатомія серцево-судинної системи</i>	<i>Анатомія сечостатевої системи</i>	<i>Анатомія вегетативної нервової системи</i>	<i>Анатомія сенсорних систем.</i>	<i>Анатомія органів дихання.</i>	<i>Анатомія органів травлення.</i>	<i>Анатомія головного мозку.</i>	<i>Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів.</i>	<i>Кістки мозкового черепа.</i>	<i>Кістки лицьового черепа.</i>	<i>Анатомія хребта.</i>	<i>Скелет верхньої кінцівки.</i>	<i>Скелет грудної клітки.</i>	<i>Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення.</i>
Семінарські	1	2		3		4		5		6		7			
Теми семінарських занять	<i>Клітина, тканина, органи, системи органів, організм</i>	<i>Анатомія серцево-судинної системи</i>		<i>Анатомія сечостатевої системи</i>		<i>Анатомія вегетативної нервової системи</i>		<i>Скелет верхньої кінцівки.</i>		<i>Скелет грудної клітки.</i>		<i>Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення.</i>			
	3 бали	3 бали		3 бали		3 бали		3 бали		3 бали		3 бали			
Самостійна робота	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
ІНДЗ	14 балів														
Види поточного контролю	Модульні контрольні роботи (10 балів)														
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Клітина, тканина, органи, системи органів, організм.	2
2	Анатомія серцево-судинної системи.	2
3	Анатомія сечостатевої системи	2
4	Анатомія вегетативної нервової системи	2
5	Анатомія головного мозку.	2
6	Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів.	2
7	Кістки мозкового черепа.	2
Разом		14

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувача освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- складання ситуаційних завдань із різних тем курсу (**7 бали**);
- огляд літератури з конкретної тематики (**7 бали**);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**7 бали**);
- Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу (**14 балів**);
- Участь у науковій конференції (**7 бали**);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**7 бали**).
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **14 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Загальні відомості про тіло людини.
2. Серцево-судинна система.
3. Залози внутрішньої секреції.
4. Аферентні та еферентні нервові шляхи.
5. Черепні нерви.
6. Автономна частина периферичної нервової системи.
7. Органи зору, нюху, смаку. Загальний покрив.
8. Вчення про внутрішні органи.
9. Апарат руху та опори: кістки, сполучення кісток, м'язи, основи антропометрії.
10. Сечова система: внутрішні та зовнішні жіночі та чоловічі статеві органи.
11. Залози внутрішньої секреції.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді реферату)**

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	1 бал
2.	Складання плану реферату	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	8 бал
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	1 бал
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	1 бал
Разом		14 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 6-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
6	відмінно	5	A	відмінно
4 – 5	добре	4	BC	добре
2 – 3	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 1	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи здобувача освіти

№	Назва теми	Кількість годин
1	Клітина, тканина, органи, системи органів, організм.	4
2	Анатомія серцево-судинної системи.	4
3	Анатомія сечостатевої системи.	4
4	Анатомія вегетативної нервової системи.	2
5	Анатомія сенсорних систем.	2
6	Анатомія органів дихання.	2
7	Анатомія органів травлення.	2

Модульний контроль		2
8	Анатомія головного мозку.	2
9	Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів.	2
10	Кістки мозкового черепа.	2
11	Кістки лицьового черепа. Череп в цілому.	2
12	Анатомія хребта.	2
13	Скелет верхньої кінцівки.	2
14	Скелет грудної клітки. Сполучення кісток верхнього плечового поясу та грудної клітки.	2
15	Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення.	2
Модульний контроль		2
ІНДЗ		6
Разом		46

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Вступ. Анатомія систем.			
Тема 1. Клітина, тканина, органи, системи органів, організм. (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	I
Тема 2. Анатомія серцево-судинної системи. (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	II
Тема 3. Анатомія сечостатевої системи. (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	III
Тема 4. Анатомія вегетативної нервової системи. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IV
Тема 5. Анатомія вегетативної нервової системи. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	V
Тема 6. Анатомія вегетативної нервової системи. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VI
Тема 7. Анатомія вегетативної нервової системи. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VII
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	VII
<i>Всього: 22 год.</i>	<i>Всього: 12 балів</i>		

Змістовий модуль 2.			
Анатомія мозку та кісток.			
Тема 8. Анатомія головного мозку. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	VIII
Тема 9. Анатомія спинного мозку та спинномозкових нервів..(2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	IX
Тема 10. Кістки мозкового черепа. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	X
Тема 11. Кістки лицьового черепа. Череп в цілому. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XI
Тема 12. Анатомія хребта. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XII
Тема 13. Скелет верхньої кінцівки. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIII
Тема 14. Скелет грудної клітки. Сполучення кісток верхнього плечового поясу та грудної клітки. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XIV
Тема 15. Скелет нижньої кінцівки та кістки тазового поясу, їх сполучення. (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання	1	XV
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування	5	XV
<i>Всього: 18 год.</i>	<i>Всього: 14 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 6 год.	Реферат	14	XV
<i>Разом: 46 год.</i>	<i>Разом: 40 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

– *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

– *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

– *практичні*: вправи.

2. *За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації*: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. *За ступенем самостійності мислення*: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. *За ступенем керування навчальною діяльністю*: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів. Методи викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від виду занять, змісту теми, цілей і завдань, можливостей здобувачів освіти та часом, відведеним для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративна лекція включає усний виклад навчального матеріалу з ілюстрацією таблиць, слайдів, роздаткового матеріалу, з використанням ТЗН.

- лекція з елементами бесіди, яка включає усний виклад навчального матеріалу, великого за обсягом, складного за логічною побудовою у якому застосовується питально-відповідальний метод навчання з використанням ілюстративного матеріалу.

- проблемна лекція спрямована на розвиток логічного мислення здобувачів освіти, коли при читанні лекції перед здобувачами освіти формулюється проблема для самостійного осмислення того, що далі розкривається викладачем; у ході лекції здобувачам освіти може видаватися надрукований роздавальний матеріал або здійснюватися показ таблиць, слайдів, які допомагають здобувачам освіти у вирішенні поставленої проблеми.

В ході практичних занять застосовуються наступні методи:

- практичні заняття організовується у формі доповідей, обговорень та виконання практичних завдань. Увага здобувачів освіти зосереджена на висвітленні матеріалу з наданням інформації про нові наукові розробки.

- репродуктивний метод застосовується при проведенні підсумкового семінару з змістового модуля з використанням тестового контролю у ІКЦ.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Під час викладання навчальної дисципліни „Анатомія людини” застосовуються наступні методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти в:

1. Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу – надання нових фактів та самостійний їх пошук створює відчуття збагачення знаннями спонукає здобувачів освіти до самовдосконалення.

2. Метод опори на життєвий досвід здобувачів освіти – використання викладачем у навчальному процесі життєвого досвіду здобувачів освіти – фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, або в яких самі брали участь.

3. Метод емоційно-морального стимулювання – включення у зміст навчання моральних ситуацій прикладів з життя.

4. Метод зацікавлення – реалізується за допомогою цікавих прикладів, парадоксальних фактів (цікаві аналогії, проблемні запитання, досліди).

5. Метод емоційного сплеску та заохочення – підтримка, підбадьорювання, заохочення; педагог має демонструвати своє прагнення допомогти здобувачу освіти, бути впевненим у його силах та здібностях.

6. Метод пізнавальних ігор:

-*ділова гра* – діалог на професійному рівні, в якому відбуваються зіткнення різних думок, пропозицій, і взаємна критика гіпотез. Їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань і уявлень;

-*рольова гра* – імпровізоване розігрування заданої ситуації;

-*інтерактивна гра* – метод навчання, заснований на досвіді, отриманому в результаті спеціально організованої соціальної взаємодії учасників з метою зміни індивідуальної моделі поведінки;

-*симуляція* – метод навчання, який моделює обмежені в часі, конкретні життєві ситуації, результат яких залежить від поведінки учасників процесу взаємодії.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чуять мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувача освіти оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувача освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувача освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки „відмінно”, „добре”, „задовільно”, „незадовільно”, подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувача освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
„відмінно”	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
„добре”	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
„задовільно”	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
„незадовільно”	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачу освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувач освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувач освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. обов'язкові					
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	3	4	12	3	9
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	1	7	7	8	8
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5
Разом			24		22
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 39					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором здобувач освіти не більше 14 балів)					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу					7
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики					7
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки					7
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу					14
2.5. Участь у науковій конференції					7
2.6. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе					7
2.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)					14
Разом					14
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 14					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 60					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Місце фізичної культури в загальній культурі людства.
2. Основні поняття, предмет і проблематика навчальної дисципліни.
Завдання та функції фізичної культури в суспільстві.
3. Форми та засоби фізичного виховання. Актуальні проблеми розвитку фізичного виховання та спорту.
4. Зародження спортивної термінології. Основні термінологічні поняття.
5. Історія зародження і розвитку спорту.
6. Міжнародні спортивні організації. Стародавні та сучасні Олімпійські ігри.
7. Проблеми сучасного міжнародного спорту.
8. Передумови зародження і розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні.
9. Традиції українського спорту. Внесок українців в Олімпійський рух.
10. Шлях до олімпійського визнання. Сучасні досягнення та проблеми українського спорту.
11. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні.
12. Державні програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні.
13. Структура, взаємозв'язок і характер діяльності фізкультурно-спортивних організацій України.
14. Матеріально-технічна база фізичної культури і спорту.
15. Джерела фінансування галузі.
16. Науково-інформаційне забезпечення фізкультурно-спортивного руху.
17. Структура вищої освіти в Україні.
18. Система ступеневої освіти.
19. Заклади фізкультурної освіти в Україні.
20. Поняття про професію, спеціальність, посаду.
21. Фахові спеціальності, спеціалізації і посади фахівців у галузі фізичної культури і спорту.
22. Освітньо-кваліфікаційні рівні та структура підготовки фахівців фізичної культури.
23. Професійні характеристики фахівців фізичної культури.
24. Спрямованість навчального процесу у закладах вищої освіти.
25. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.
26. Державні стандарти вищої освіти.
27. Види і форми організації навчальних занять у вищій школі. Форми і методи контролю.
28. Формування здобувач освітського контингенту. Права і обов'язки здобувач освіти вищого навчального закладу.
29. Організація виховного процесу у вищому закладі освіти. Громадські організації здобувачів освіти.
30. Спеціальність, спеціалізації, освітньо-кваліфікаційні рівні та посади фахівців фізичного виховання.
31. Учитель фізичної культури – ключова фігура фізичного виховання.

32. Складники професійної майстерності та службові обов'язки вчителя фізичної культури.
33. Урок як основна форма фізичного виховання.
34. Особа тренера в сучасному спорті і його унікальні обов'язки.
35. Складники професійної майстерності та структура діяльності тренера.
36. Організація тренувального процесу.
37. Підготовка спортсмена до змагань.
38. Розвиток фізичної реабілітації у світі та в Україні.
39. Підготовка фахівців із фізичної реабілітації.
40. Посади і посадові обов'язки фахівців із фізичної реабілітації. Програмування і здійснення процесу фізичної реабілітації.

БІЛЕТИ ДО ЕКЗАМЕНУ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»

Хмельницький фаховий коледж

Циклова комісія з фізичної культури і спорту

Освітній ступінь: молодший фаховий бакалавр

Спеціальність: А7 Фізична культура і спорт

Семестр: I

Навчальна дисципліна: Анатомія людини

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Розкрийте терапевтичний ефект групової соціальної роботи, його основні напрями та моделі.
2. Охарактеризуйте соціально-просвітницький тренінг як ефективний метод групової соціальної роботи
3. Розкрийте уявлення про громаду і соціальну роботу в ній

Затверджено на засіданні циклової комісії соціально-економічних та загальноосвітніх дисциплін

Протокол №1 від „28” серпня 2025 року.

Завідувач циклової комісії

(підпис)

Володимир ПУЧА

(ПБ)

Екзаменатор

(підпис)

Марія ШПЛІВСЬКА

(посада, ПБ)

Розподіл балів, які отримують здобувач освіти

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ		
Т1	Т2	Т3	Т4	МК 1	Т5	Т6	Т7	МК 2			не більше 100
4	5	5	5	5	5	5	7	5	14	40	100

Т1, Т2 ... Т12 – теми змістових модулів.

МК – модульний контроль

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи здобувачів освіти.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Питання до модульного контролю.
8. Питання до екзамену.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із проблемами зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Вид змагань – змагання в рамках олімпійського виду спорту або однієї з його дисциплін, яке приводить до розподілення місць серед його учасників і закінчується врученням медалей і дипломів.

Зимові Олімпійські ігри – комплексні змагання з зимових видів спорту, які проводяться МОК кожні чотири роки. Регулярне проведення самостійних ЗОІ ведеться з 1924 року (Шамоні, Франція). Термін Олімпіада у зв'язку з зимовими олімпійськими іграми не застосовується.

Ігри Олімпіади – найкрупніші всесвітні комплексні змагання, які проводяться з 1896 року у відповідності з Олімпійською хартією.

Організуються олімпійським містом і НОК країни під загальним керівництвом МОК.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК) – найвищий керівний орган олімпійського руху сучасності.

Міжнародні спортивні об'єднання – всесвітні і регіональні неурядові міжнародні організації.

Національна олімпійська команда – делегація НОК, яка приймає участь в ОІ. Формується НОКом з подання національних спортивних федерацій з видів спорту та інших організацій. У склад команди входять спортсмени, тренери, офіційні представники, технічний й обслуговуючий персонал.

Неофіційний командний залік – система визначення результатів виступу національних команд на ОІ, яка прийнята більшістю НОКів, але не визнана МОК в якості офіційної. МОК додержується позиції, згідно якої Ігри є змаганням між спортсменами, а не між країнами.

Олімпіада – чотирирічний період, який починається з Ігор Олімпіади і завершується з відкриттям Ігор наступної Олімпіади. Такий підхід запозичений у стародавніх греків, тому не можна ототожнювати термін "Олімпіада" і "Олімпійські ігри".

Олімпізм – філософія життя, яка об'єднує у єдине, збалансоване ціле гідність тіла і духу, концепція виховання гармонійно розвиненої людини засобами спорту, розповсюдження гуманістичних ідей в житті суспільства, розвиток співробітництва, взаєморозуміння і взаємодопомоги.

Олімпійська емблема – офіційна олімпійська емблема, яка складається з олімпійського символу і олімпійського девізу (з 1920 р.).

Олімпійська символіка – комплекс атрибутів олімпійського руху. Основними з них є загальний олімпійський символ і олімпійський девіз, які складають олімпійську емблему і олімпійський прапор. Ця символіка є власністю МОК і не може бути використана без його дозволу в рекламних або комерційних цілях.

Олімпійський девіз – "Швидше, вище, сильніше", запропонований другом П. Де Кубертена П.Дідоном і затверджений МОК у 1913 році, а у 1929 році став складовою частиною олімпійської емблеми.

Олімпійський прапор – біле полотнище з олімпійським символом у центрі. Затверджений МОК у 1913 році за пропозицією П'єр де Кубертена. З 1920 року олімпійський прапор вивішується на всіх олімпійських змаганнях.

Олімпійський рух – спираючись на концепцію олімпізму є найкрупнішим соціальним рухом сучасної епохи, який охоплює світове суспільство в дусі взаємного визнання і співпраці без дискримінації за расовими, національними, політичними і економічними ознаками.

Олімпійський спорт – міжнародний, багатофункціональний спортивний рух, спрямований на пропаганду загальнолюдських, гуманістичних цінностей у відповідності з концепцією олімпізму; найважливіша складова міжнародного спортивного руху, який є невід'ємною частиною сучасного суспільного життя і міжнародних відносин.

Олімпійські ігри – змагання між спортсменами з індивідуальних та командних видів спорту, визнаних МОК в якості олімпійських.

Олімпійські нагороди – медалі, дипломи, призи, які затверджуються і присуджуються МОКом. Медалями нагороджуються призери, дипломами – усі призери, а також спортсмени, які посіли 4-6 місця. До нагород, які присуджуються МОК за особливі заслуги у розвитку Олімпійського руху, відносяться Олімпійський кубок і Олімпійський орден.

Спортивна дисципліна – відгалуження олімпійського виду спорту, яка включає в себе один або декілька видів змагань. Критерії для включення дисциплін аналогічні для включення олімпійських видів спорту.

8.3. Рекомендована література

Основна:

1. Анатомія людини : навчально-методичні матеріали : робочий зошит / уклад. : Л. С. Апончук, Т. Я. Шевчук, А. П. Романюк ; Волинський національний університет імені Лесі Українки, кафедра анатомії людини. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 145 с.

2. Анатомія людини. У трьох томах. Том перший / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, Я. І. Федонюк. Вінниця: Нова книга, 2019. 368 с.; Том другий / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, А. Р. Парахін. Вінниця: Нова книга, 2019. 456 с.; Том третій / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, А. Р. Парахін. Вінниця: Нова книга, 2019. 376 с.

3. Анатомія, фізіологія дітей с основами гігієни та фізичної культури. Навчальний посібник / В.І. Антонік. – К.: «Видавничий дім «Професіонал». Центр учбової літератури, 2022. -336 с.

Допоміжна:

1. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Шварц Л. О., Коржик О. В. Спланхнологія. Анатомія серцево-судинної системи. Органи імуногенезу: навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 300 с

2. Пикалюк В. С., Лавринюк В. Є., Шевчук Т. Я., Бранюк С. Нервова та ендокринна система. Органи чуття. Питання інтеграції системи організму: Навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 274 с.

3. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина: Нейрореабілітація. Підручник для студентів і лікарів / за заг. Ред. В. М. Сокрута. Львів: Видавець ФОП Марченко Т.В., 2024. Т 2. 340 с.

4. Масажна терапія: принципи і практика: пер. 7-го вид. /Сьюзен Г. Сальво; наук. ред. пер. Степан Вадзюк. К.: ВСВ «Медицини», 2024. 857 с.

5. Лишевська М.В., Шаповал С.І, Петрушкевич І.І. Словник спортивних термінів із загальної підготовки для здобувачів вищої освіти (навчальна дисципліна «Фізичне виховання») : науково-методичне видання/ М.В. Лишевська, С.І. Шаповал, І.І. Петрушкевич. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020.208 с.

6. Лишевська М.В., Шаповал С.І, Петрушкевич І.І. Словник спортивних термінів із загальної підготовки для здобувачів вищої освіти (навчальна дисципліна «Фізичне виховання») : науково-методичне видання/

М.В. Лишевська, С.І. Шаповал, І.І. Петрушкевич. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020.208 с.

Перелік періодичних видань

Назва видання	Засновник Дані про видання	Анотація	URL-адреса Архіву номерів у PDFформаті
Науковий журнал «Фізичне виховання та спорт»	Запорізький національний університет Видавничий дім «Гельветика».	Метою журналу є розвиток науки і практики у сфері фізичної культури, спорту та суміжних галузей, створення відкритої платформи для академічного діалогу українських і міжнародних дослідників. Видання спрямоване на інтеграцію українських наукових результатів у світовий науковий простір, поширення інноваційних методик та практик, а також підтримку молодих учених у розбудові їхнього дослідницького потенціалу. Програмні цілі журналу «Фізичне виховання та спорт»: - популяризація новітніх досягнень науки; - опублікування результатів наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту; - сприяння покращенню вітчизняного обміну науковою інформацією в галузі фізичної культури та спорту; - імплементація української науки у міжнародний науковий простір.	https://journalsofzn.u.zp.ua/index.php/sport/issue/archive
Вісник «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка	У віснику висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних проблем, що пов'язані з педагогічними аспектами фізичного виховання різних груп населення, валеології, ерготерапії, підготовки спортсменів та менеджменту у фізичній культурі. Матеріали друкуються в авторській редакції.	https://visnyk-sport.kpnu.edu.ua/issue/archive
Науково-теоретичний журнал «Теорія і методика фізичного виховання і спорту»	Національний університет фізичного виховання і спорту України	Науково-теоретичний журнал для спеціалістів у галузі фізичного виховання і спорту: наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, тренерів, докторантів, аспірантів, студентів, спортсменів. Журнал містить наукові статті, спрямовані на вирішення	https://tmfvs-journal.uni-sport.edu.ua/issue/archive

		<p>актуальних завдань галузі фізичної культури і спорту.</p> <p>Журнал охоплює такі напрями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - теорія і методика підготовки спортсменів; - здоров'я людини, фітнес і рекреація, фізичне виховання різних груп населення, фізична реабілітація; - спортивна медицина, фізіологія та біохімія спорту; - історія, психологія, право, соціологія і філософія у сфері фізичного виховання і спорту; - рецензії. 	
Науковий журнал: «Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія»	Національний університет фізичного виховання і спорту України	Науковий журнал для висвітлення результатів наукових досліджень у галузі спортивної медицини та фізіології, медико-біологічних проблем спорту вищих досягнень та масового спорту, фізичної терапії та ерготерапії.	https://sportmedicine.uni-sport.edu.ua/issue/archive
Слобожанський науково-спортивний вісник	Харківська державна академія фізичної культури	Рецензований журнал відкритого доступу, який розглядає статті з усіх аспектів спорту та фізичних вправ. Метою журналу є поширення матеріалів сучасних наукових досліджень у галузі фізичної культури та спорту: теорії та методики фізичного виховання, фізичної активності та здоров'я, спортивної науки, біомеханіки, кінезіології, рухового контролю та навчання, громадського здоров'я (що стосується спорту та фізичних вправ), а також фізичної реабілітації та відпочинку. Мова видання – англійська.	https://shssjournal.com/index.php/journal/issue/archive
Здоров'я, спорт, реабілітація	Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди Незалежний видавець	У журналі представлені статті з актуальних проблем фізичного виховання та спорту, а також проблем формування, відновлення, зміцнення та збереження здоров'я представників різних груп населення, фізичної реабілітації та рекреації, лікувальної та оздоровчої фізичної культури. Також відображено засоби фізичного виховання, його форми та методи, основні принципи здоров'язберігаючих технологій та профілактики захворювань.	https://hsr-journal.com/index.php/journal/issue/archive

		Поле та проблеми: спорт, фізичне виховання, навчання рухам, організація фізичного виховання, фізична терапія, реабілітація, спортивна медицина.	
--	--	---	--

8.4. Інформаційні ресурси

1. The International Olympic Committee. URL : <https://www.olympic.org/ioc>
2. International Olympic Academy URL : <http://ioa.org.gr/en>
3. International Committee of Sports for the Deaf URL : <http://www.deaflympics.com/icsd.asp> <http://www.horting.org.ua/node/1297>
4. Олімпійська арена: URL : <http://www.olimparena.org>

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Науковий журнал «Фізичне виховання та спорт»
2. Вісник «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини»
3. Науково-теоретичний журнал «Теорія і методика фізичного виховання і спорту»
4. Науковий журнал: «Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія»
5. Слобожанський науково-спортивний вісник
6. Здоров'я, спорт, реабілітація

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Moodle	Система управління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, семінари, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями / ліцензія
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
Google Scholar	Наукова база для пошуку літератури, статей, досліджень	Вільний доступ
Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)
Canva / Adobe Express	Створення презентацій, інфографік, візуальних матеріалів	Canva – freemium, Adobe – ліцензія
MS Office / LibreOffice	Текстові документи, таблиці, презентації	MS Office – ліцензія, LibreOffice – вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 36
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	Платформа Moodle